

Fra:
NAV Skien
v/ Avdelingsleder
Rita H. Immerstein

Gjelder:
Høringsuttalelse i forbindelse med NOU 2011:14 ”Bedre integrering. Mål, strategier, tiltak”

Innledende kommentarer

NOU 2011:14 inneholder svært mange forslag og strategier til gjennomføring av en mer helhetlig integrering gjennom økt fokus på ulike tiltak og tydeligere mål for arbeidet som i dag utføres i kommunene. NAV Skien har en stor andel minoritetsspråklige i lokalbefolkningen som er bosatt i kommunen med de samme levekårsutfordringer som belyses i høringen. Introduksjonsprogrammet er organisert inn i NAV Skien som en stor og viktig del av de kommunale tjenestene. I tillegg har vi mange passive minoritetsspråklige sosialhjelpsmottakere som vi arbeider for å få ut i arbeid og aktivitet. Dette skjer i stor grad gjennom arbeidspraksis, korte kvalifiseringsløp og Kvalifiseringsprogrammet. Målet for NAV Skien er hele tiden å få flest mulig kvalifisert til det ordinære arbeidsmarkedet.

Høringssvaret begrunnes med de fakta som framgår i NOU-høringen og de erfaringer NAV Skien har i arbeidet som skal bidra til økt integrering av de ulike innvandregruppene.

Arbeidsliv og sysselsetting

Kvinner

Mobilisere kvinner til et yrkesaktivt liv ved å satse på kvalifisering og formidling av minoritetsspråklige kvinner til et ordinært arbeidsliv. Sikre relevante og kvalifiseringsrettede tiltak for å oppnå dette.

Ungdom

Ungdom som har kort botid i Norge og som ikke klarer å gjennomføre ungdomsskolen med et resultat som muliggjør en vellykket utdanning i videregående skole, bør få rett til å avslutte sin grunnskoleopplæring på Voksenopplæringen.

Erfaringer tilsier at innføringsklasse knyttet til videregående skoleløp virker stigmatiserende og bør derfor gjennomføres på utsiden av den videregående skole. Ekstra- eller tilleggsundervisning i et ordinært videregående skoleløp kan være et effektivt tiltak for å hindre ”drop-outs”-problematikk.

Arbeidsinnvandrere

Sikre pliktig språkopplæring med oppstart innen ett år og minimum 600 timer eller bestå en språkprøve. Dette for å unngå isolasjon i det norske samfunn, hvor spesielt kvinner er en utsatt gruppe. Ytterligere språkopplæring dekkes av den enkelte eller av arbeidsgiver.

Familiegjenforentes rettigheter – spesielle vurderinger

Alle familiegjenforente bør vurderes for rettigheter til introduksjonsprogrammet hvor det følger med tilskudd for å finansiere en slik ordning(integreringstilskudd på linje med andre)

Arbeidsgivernes rolle

En aktiv rekrutteringsstrategi av innvandrerkvinner og økt effekt av tiltak til ordinært arbeid som sluttresultat forutsetter et tett samarbeid med arbeidsgivere. Bedrifter som har en IA-avtale er et viktig utgangspunkt for å styrke samarbeidet. Videre anser NAV Skien at forslaget om å inkludere aktivitetsplikten i HMS-arbeidet og i Arbeidsmiljøloven kan bidra til økt rekruttering og mindre diskriminering av minoritetsspråklige arbeidssøkere. Bruk av kvotering er vi imidlertid i tvil om er rett tiltak for å hindre diskriminering.

Mål og resultatindikatorer

Arbeidslinjen styrer våre ambisjoner på brukernes vegne og erfaringer viser at fullførte eller tilpassede utdanningsløp i større grad sikrer varig tilknytning til arbeidslivet. Ambisjonen om at 75% av introduksjonsdeltakerne skal være i enten arbeid eller utdanning etter 1 år(etter avsluttet introduksjonsløp) mener vi er et rett mål for denne målgruppen.

Resultatindikatorene bør endres slik at flere sluttresultater kan anses som gode resultater, f.eks overgang til grunnskole. Det kan være fordel med en sterkere resultatstyring og nye undervisningsmetoder som også kan måles gjennom nye resultatindikatorer.

Utdanning

Et levekråsløft for minoritetsspråklige innebærer at de får muligheter til grunnleggende kvalifisering, bedre bruk og utnyttelse av medbrakt kompetanse, samt et utdanningssystem som gir læring for alle.

Det er i Skien blant annet gjort gode erfaringer med prosjektet LØVINA, et Ny Sjanse-finansiert prosjekt med fokus på hjemmeværende kvinner med små barn.

Introduksjonsprogrammets organisatoriske plassering i et lokalt NAV-kontor sikrer økt bruk av virkemidler for denne målgruppen. Erfaringer viser at et sterkere fokus/spesialisering på arbeidsmarked/arbeidsgivere er gunstig for å øke effektene av integreringsarbeidet. Et differensiert (teoretisk og praktisk tilnærming) kvalifiseringsløp i Introduksjonsprogrammet er også et viktig og avgjørende moment for å øke grad av integrering.

NAV Skien mener det er viktig å vektlegge følgende momenter:

Forslag til tiltak

- Utvidet rett til videregående utdanning for voksne som ikke får godkjent sitt utdanningsløp fra hjemlandet.
- Sikre rett til både godkjenning og tilpasning av den utdanningen som er gjennomført i hjemlandet.
- Overkvalifisert arbeidskraft må få muligheter til å tilpasse sin utdanning til norske arbeidslivforhold. Dette kan skje gjennom etterutdanning og/eller relevant praksis
- Gratis tilleggsutdanning for personer som trenger påbygging
- Styrket satsing på ikke-vestlig fremmedspråk i videregående opplæring.
- Økt etablerervirksomhet blant innvandrere ved å endre dagens regelverk slik at det kan bli enklere å opprette og drive egen virksomhet/bedrift.

Videre er det behov for:

- Endringer i regelverk knyttet til utdanning og gjennomgang av opplæringsloven i et integreringsperspektiv

- Karriereveiledere som ressurs for å kartlegge og avklare kompetansebehov for minoritetsspråklige
- Økt tiltaksbruk og ressurser for minoritetsspråklige
- Retningslinjer for antall deltakere som programrådgiverne skal følge opp i introduksjonsprogrammet, for å sikre en nødvendig og tett oppfølging
- Fortsatt satsing på Ny-sjanse-prosjektet
- Behov for en integreringskoordinator i kommunene for å sikre helhetlig integrering gjennom et sektorovergripende koordineringsarbeid
- Studiespesialisering i 2-3 år, tilrettelagt på dagtid for studiekompetanse
- Se på sammenheng og organisering av Voksenopplæring, Introduksjonsprogram og de lokale NAV-kontorene. Dette inkluderer en helhetlig utredning av VO(inkl. introduksjonsprogrammet) i fht innhold og organisering

Verdier og ambisjoner

Det er noen spesielle områder som berører verdigrunnet og ambisjonsnivået i kommunene og NAV og som man ønsker spesielt fokus på:

- Styrke informasjons- og opplæringsarbeid av foreldre i forbindelse med barn og unges valg knyttet til utdanning og yrkesvalg gjennom tettere oppfølging av voksne minoritetsspråklige.
- Familieperspektivet i et integreringsarbeid anser vi best i varetatt ved å satse på de voksnes muligheter for å komme ut av fattigdom og inn i et ordinært arbeid. Varig fattigdom elimineres gjennom yrkesdeltakelse, men forutsetter nok barnehagedekning og avvikling av kontantstøtteordningen. Barn profiterer på å komme tidligst mulig i barnehage for å styrke språkutvikling og framtidig tilpasning i det norske samfunn
- Det er fortsatt svært ulik oppfatning av hvem som har ansvaret for integrering av minoritetsspråklige. Det bør initieres tiltak(øke flerkulturell kompetanse og utarbeidelse av retningslinjer) slik at dette håndteres som et felles overordnet kommunalt ansvar som inkluderer alle sektorer.

- Utfordre etablerte sannheter for å øke sysselsetting blant innvandrerbefolkningen. Både offentlige medier og arbeidsgivere er viktige premissleverandører for dannelsen av holdninger og verdier i befolkningen. Dette anser vi som et svært viktig arbeid som kan bidra til å øke det positive engasjementet til integreringsarbeidet Norge har forpliktet seg til.
- Mer forskning om opplevelse av fattigdom blant minoritetsspråklige vil kunne bidra til å gi kunnskap om hvor tjenesteapparatet setter sitt fokus for å sikre økt integrering. Økt kunnskap om opplevd fattigdom kan bidra til et endret fokus og syn på hvordan vi bedre kan integrere de minoritetsspråklige i lokalsamfunnet. Ressursbruk, metodeutvikling og effektivisering bør være basert på erfaring, kunnskap og forskning. Det kan bidra til å øke empowerment-prosessene både hos tjenestemottakere og de som utfører tjenesteytingen.

Oppfølgingsarbeidet i NAV

Erfaringer viser at det er ressurskrevende å drive et oppfølgingsarbeid av minoritetsspråklige. Høringen viser til at en Ny Sjanse plass har en kostnadsramme på kroner 264000,- sammenliknet med et tiltak for kortvarig arbeidsledige som har en kostand pr. tjenestemottaker på kroner 111000,-. I følge høringen er det ønske om å få ned kostnadene på Ny Sjanse-prosjektene. NAV-Skien mener det vanskelig kan godtgjøres å sammenlikne disse to målgruppene fordi de krever ulik grad av oppfølging. En høyere kostnadsramme for Ny Sjanse-plass illustrerer ressursbehovet i oppfølgingsarbeidet før en ønsket effekt oppnås. For å rekruttere flest mulig ut i ordinært arbeid er det viktig at virkemidler initiert via NAV i større grad benyttes. Et økt tiltaksvolum og et utvidet ansvar for å øke andelen minoritetsspråklige i arbeid bidrar til et økt behov for oppfølgingsressurser(programrådgivere og oppfølging ut i arbeidsmarkedet f.eks via et markedsteam i NAV lokal).

”Rett hjelp til rett tid” innebærer slik NAV Skien erfarer, at både ytelse og aktivitet er individuelt tilpasset. Imidlertid ser vi at det boligsosiale arbeidet og helsetjenestetilbudet påvirker vårt arbeid. En fast bolig(leid/eid) og en helsetjeneste som bidrar til å forebygge og styrke den enkeltes helse er avgjørende faktorer for å få et varig godt resultat. Samhandling er en forutsetning for å lykkes, både internt i kommunen og med 2. linjen. Økt flerkulturell

kompetanse kan bidra til å styrke dette samarbeidet og bidra til et mer effektivt oppfølgingsarbeid

Moment til avklaring:

Det er noe usikkerhet rundt aktivitetsplikt knyttet til ytelse. Hvorvidt høringen drøfter med utgangspunkt i eksisterende ytelser eller en ny type ytelse er høringsinstansen usikker på. Imidlertid fungerer både introduksjons- og kvalifiseringsstøtten som et viktig incentiv for å få mottakere i gang med kvalifisering og ut i ordinært arbeid.

Avsluttende kommentar

Høringen er et omfattende dokument og NAV Skien har med dette høringssvaret berørt de områder vi mener har betydning for økt integrering og sysselsetting for denne målgruppen.

Mvh

Rita H. Immerstein
Avdelingsleder
Velferd og Kvalifisering
NAV Skien